

Werkwijze zwachtelen voor wijkverpleging

Oedeemreductie, zonder wonden

1 Opdracht van arts tot zwachtelen

Je ontvangt van de arts een opdracht tot zwachtelen met daarin de volgende informatie:

- Diagnose.
- Eventuele risico's vaatstatus.*
- Vervolg na zwachtelen: terug op spreekuur/periode afwachten/steunkousen.

1. De opdracht van de arts noteer je in het dossier van de cliënt.
2. Observeer zelf actief op signalen van mogelijk vaatlijden of decompensatio cordis.
3. Twijfel je over veiligheid of zie je risicofactoren, neem contact op met huisarts/specialist voor overleg.

*Toelichting vaatstatus

- Een enkel-arm index (EAI) is volgens de V&VN richtlijn niet standaard verplicht voorafgaand aan zwachtelen. Een EAI wordt vooral verwacht wanneer er aanwijzingen of risico's zijn voor arterieel vaatlijden (PAV).
- De wijkverpleegkundige maakt altijd een professionele veiligheidsafweging en kan bij twijfel opnieuw afstemmen met de voorschrijver.
- Blijf professioneel en concreet in je terugkoppeling: benoem wat je ziet en waarom je twijfelt.

2 Informatie aan je cliënt

Leg uit wat de noodzaak is om te zwachtelen en hoe het zwachtelproces eruit ziet. Verwijs naar online toolbox.

1. Benoem wat je van de cliënt verwacht en bij welke signalen de cliënt contact op moet nemen met de wijkverpleging (zie flyer en stappenplan voor cliënten).
2. Als de cliënt steunkousen krijgt na het zwachtelen, vraag je bij aanvang van het zwachtelen aan de cliënt:
 - Plan een afspraak over 3 weken met de compressietherapeut.
 - Plan een afspraak over 5 weken met de ergotherapeut, indien de cliënt naar verwachting niet zelf, niet met een mantelzorger en niet met een glijzak de steunkous kan aan- of uittrekken.

3 Keuze zwachtelproduct

De keuze voor het zwachtelproduct ligt bij de wijkverpleging, niet bij de huisarts.

Klittenband systeem

Met een klittenband systeem kan de cliënt (of mantelzorger) na 1-3 instructiemomenten zelf de druk aanpassen en is de cliënt niet afhankelijk van zorg. Het is belangrijk om in te schatten dat de cliënt gemotiveerd is, therapietrouw blijft en de zwachtels goed blijft dragen.

Andere voorwaarden zijn:

- Heeft benodigde cognitieve vaardigheden
- Heeft voldoende hand- en armkracht
- Kan bij de tenen komen
- Is niet kortademig

Advies: Juxtalite of vergelijkbare klittenbandsystemen

Zelfklevend verbandzwachtel

Dit systeem bestaat uit twee lagen. Voordelen in vergelijking met andere zwachtels:

- Het is makkelijk om de juiste druk toe te passen
- Je kunt meestal gewoon je schoenen aan
- Er zijn minder zorgmomenten nodig

Bij uitzondering kan een ander zwachtel materiaal gekozen worden. Bijvoorbeeld bij een zeer oedemateus been kan een overweging zijn om te starten met Comprilan en daarna over te stappen op een zelfklevend zwachtel.

Advies: UrgoK2 of vergelijkbare zelfklevende zwachtel

Werkwijze zwachtelen voor wijkverpleging

Oedeemreductie, zonder wonden

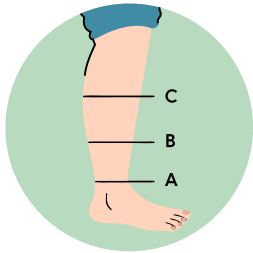
4

Vorbereiding zwachtelen

- Zorg dat de huid schoon en droog is, voordat je begint met zwachtelen.
- Bij droge huid, breng een hydraterende crème aan en laat het intrekken.
- Controleer de huid op wonden, irritaties of andere problemen die extra aandacht nodig hebben.

5

Metten

- Start met een nulmeting.
- Meet telkens op dezelfde punten, te weten:
 - A. Enkel: boven de enkelbotjes.
 - B. Kuit: op het breedste punt.
 - C. Onder de knie.
- Meet 1x per week op dezelfde dag en tijd.
- Noteer de metingen in het dossier.

Pittingoedeemtest

Als twee metingen hetzelfde zijn, doe dan de pittingoedeemtest. Druk enkele seconden met een vinger op de huid. Als er na loslaten geen deuk/putje in de huid achterblijft, is er geen sprake meer van oedeem.

In het geval van lymfoedeem werkt deze meting niet.

6

Verloop van het zwachtelen

- Controleer regelmatig op tekenen van irritatie, wondjes en drukplekken.
- Zorg voor een goede houding tijdens het zwachtelen om overbelasting te voorkomen.

7

Na het zwachtelen

- Wijs de cliënt op het vervolg: terug op spreekuur/periode afwachten/steunkousen.
- Indien de cliënt steunkousen krijgt, blijft deze de zwachtels dragen tot aan de afspraak met de compressietherapeut. Ook op de dag dat de kousen aangemeten worden. Breng dit onder de aandacht bij de cliënt.